

Riksdagens arbetsformer m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 29 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014 om riksdagens arbetsformer. Motionerna rör bl.a. riksdagsledamöternas arvoden, utskottens utrikesresor, riksdagsledamöternas placering i kammaren, register över lobbyister i riksdagen, motionsrätten, utskotten och EU-nämnden samt riksdagens krigsdelegation.

Utskottet avstyrker samtliga motioner. I betänkandet finns två reservationer (SD och V) och ett särskilt yttrande (FP).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Riksdagsledamöternas arvode.....	6
Utskottens och riksdagsledamöternas resor.....	8
Riksdagsledamöternas placering i kammaren.....	11
Motionsrätten.....	13
Utskotten och EU-nämnden.....	16
Register över lobbyister i riksdagen.....	18
Riksdagens krigsdelegation.....	19
Minnesstund och minnesutställning i riksdagen.....	20
Riksdagsförvaltningen.....	23
Reservationer.....	25
1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 1 (V).....	25
2. Riksdagsledamöternas placering i kammaren, punkt 3 (SD).....	25
Särskilt yttrande.....	27
Minnesstund och minnesutställning i riksdagen, punkt 8 (FP).....	27
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	28
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15.....	28

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagsledamöternas arvode

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:96 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M) yrkande 2,

2014/15:1305 av Johnny Skalin (SD),

2014/15:1686 av Lise Nordin och Carl Schlyter (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2014/15:2111 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (V)

2. Utskottens och riksdagsledamöternas resor

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1684 av Karin Svensson Smith (MP) och

2014/15:1687 av Lise Nordin och Stina Bergström (MP) yrkandena 1–6.

3. Riksdagsledamöternas placering i kammaren

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1029 av Björn Söder och Kent Ekeröth (SD) och

2014/15:1478 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (M).

Reservation 2 (SD)

4. Motionsrätten

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1021 av Julia Kronlid (SD),

2014/15:2320 av Tuve Skånberg och Mikael Oscarsson (KD) och

2014/15:2411 av Finn Bengtsson och Jan Ericson (M).

5. Utskotten och EU-nämnden

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:24 av Nina Lundström (FP),

2014/15:2112 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2014/15:2625 av Helena Lindahl och Ola Johansson (C) yrkande 4.

6. Register över lobbyister

Riksdagen avslår motion

2014/15:616 av Annika Hirvonen m.fl. (MP).

7. Riksdagens krigsdelegation

Riksdagen avslår motion

2014/15:415 av Allan Widman (FP).

8. Minnesstund och minnesutställning i riksdagen

Riksdagen avslår motion

2014/15:418 av Robert Hannah och Birgitta Ohlsson (FP) yrkandena 1 och 2.

9. Riksdagsförvaltningen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:794 av Emma Carlsson Löfdahl (FP),

2014/15:1363 av Niclas Malmberg (MP) yrkande 3,

2014/15:1842 av Johan Forssell (M) och

2014/15:2609 av Hanna Wigh och Cassandra Sundin (SD).

Stockholm den 22 januari 2015

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Maria Abrahamsson (M), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Mathias Sundin (FP), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Emilia Töyrä (S), Berit Högman (S) och Lisbeth Sundén Andersson (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas 29 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014 om riksdagens arbetsformer. Motionerna rör bl.a. riksdagsledamöternas arvoden, utskottens utrikesresor, riksdagsledamöternas placering i kammaren, register över lobbyister i riksdagen, motionsrätten, utskotten och EU-nämnden samt riksdagens krigsdelegation.

Utskottets överväganden

Riksdagsledamöternas arvode

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förändringar i systemet för fastställande av riksdagsledamöternas arvoden.

Motionerna

Jonas Jacobsson Gjörtler (M) yrkar i motion 2014/15:96 yrkande 2 att systemet för ersättning till riksdagsledamöterna ändras. Motionären anför att riksdagsledamöternas arvode borde knytas till vad respektive ledamot tjänade innan han eller hon påbörjade riksdagsuppdraget. Riksdagsuppdraget är ett förtroendeuppdrag, och förtroende får man enligt motionären framför allt genom de erfarenheter man samlade på sig innan man blev vald. Därför är det rimligt att arvodets storlek kopplas till vad man har gjort tidigare. Arvodet bör omvandlas till ett symboliskt, relativt lågt grundarvode. Därutöver bör ledamöterna ersättas för förlorad arbetsförtjänst.

Johnny Skalin (SD) yrkar i motion 2014/15:1305 att grundarvodet för riksdagsledamöter sänks. Ett rimligt grundarvode kunde enligt motionären vara 90 procent av prisbasbeloppet. Ett kompletterande arvode för tjänstgöring som ledamot och ordförande i utskott bör därutöver utredas, för att fördela arvodet efter ansvar och arbetsfördelning. Yrkanden av samma innebörd finns i motion 2014/15:2111 av Markus Wiechel (SD).

I motion 2014/15:1686 yrkar Lise Nordin och Carl Schlyter (båda MP) att riksdagsarvodet per månad ska motsvara ett prisbasbelopp, för närvarande 44 400 kronor (yrkande 1) och att extraarvodena för uppdrag inom riksdagen avskaffas (yrkande 2). Motionärerna anför att dagens riksdagsarvode är högt. Detta riskerar dels att locka ledamöter att sitta allt längre i riksdagen, dels att man som ledamot jämför sig mer med en mindre grupp högavlönade i samhället i stället för med den stora majoriteten låg- och medelinkomsttagare. Med sänkta arvoden skulle dessutom statskassan spara närmare 70 miljoner kronor årligen. Motionärerna anför också att det inte är lämpligt att riksdagen utpekar vissa riksdagsuppdrag som mer ansvarsfulla än andra genom att betala extraarvoden för exempelvis möten i EU-nämnden eller uppdrag i utskottens presidier. Alla ledamöter har samma ansvar i det demokratiska systemet och bör därför enligt motionärerna få samma arvode.

Gällande ordning

Riksdagsledamöternas arvode och andra ekonomiska villkor regleras i riksdagsordningen och i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för

riksdagens ledamöter (ersättningslagen). Ledamöterna ska enligt 5 kap. 2 § riksdagsordningen få arvode för sitt uppdrag av allmänna medel. Enligt 3 kap. 1 § ersättningslagen ska arvode betalas med ett belopp per månad som fastställs av Riksdagens arvodesnämnd, som är en myndighet under riksdagen. Arvodet uppgår för närvarande till 61 000 kronor per månad. Tilläggsarvode ska betalas för uppdrag som vice talman och ordförande eller vice ordförande i utskott (2 §). Dessutom utgår enligt lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen) tilläggsarvode för uppdrag i exempelvis riksdagsstyrelsen och för styrelseuppdrag i andra riksdagsorgan.

En särskild utredare har på riksdagsstyrelsens uppdrag genomfört en samlad översyn av regelverket (lagar, föreskrifter och riktlinjer) för riksdagsledamöternas ekonomiska villkor, bl.a. ersättningslagen och arvodeslagen. Utredaren redovisade sitt uppdrag i januari 2014 i betänkandet Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar (2013/14:URF1). Översynen omfattade såväl materiella som regeltekniska och redaktionella frågor. Några förslag om ändrade regler för hur riksdagsledamöters arvode ska fastställas lämnades inte.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 3 december 2014 att lämna framställningen 2014/15:RS1 Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar till riksdagen. I framställningen, som bygger på förslag lämnade av den nämnda utredningen, föreslås att vissa lagändringar ska träda i kraft den 1 juli 2015. Framställningen kommer att behandlas av riksdagen under våren 2015.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden.

Våren 2011 konstaterade utskottet att olika system för bestämningen av arvodet har prövats genom åren. Utskottet var fortfarande av uppfattningen att ordningen med en fristående nämnd som fastställer arvodet, till skillnad från bl.a. en ordning där riksdagsledamöterna själva bestämmer sina arvoden, har fungerat väl. Utskottet vidhöll därför sitt tidigare ställningstagande om formerna för bestämmande av riksdagsledamöternas arvoden (bet. 2010/11:KU19 s.15).

Utskottet har vidare framhållit att de uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är sådana som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget och som ofta medför ett betydande merarbete i fråga om ansvar, inläsningsarbete och tidsåtgång. Utskottet har därför ansett att det mot denna bakgrund är motiverat med de särskilda arvoden som betalas (se bl.a. bet. 2001/02: KU19, bet. 2003/04:KU5, bet. 2005/06:KU33 och bet. 2006/07:KU4).

Utskottet vidhöll 2013 och 2014 sina tidigare ställningstaganden, och hänvisade därutöver till den då pågående utredningen om ledamöternas ersättningar (bet. 2012/13:KU17 och 2013/14:KU15).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frågor med koppling till bl.a. ersättningslagen och arvodeslagen nyligen har varit föremål för utredning utan att utredaren funnit skäl att lämna några förslag om ändrade regler för fastställande av riksdagsledamöternas arvoden, och vidhåller sina tidigare ställningstaganden. Motionerna 2014/15:96 (M) yrkande 2, 2014/15:1305 (SD), 2014/15:2111 (SD) och 2014/15:1686 (MP) avstyrks.

Utskottens och riksdagsledamöternas resor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en resepolicy för riksdagen, ändrade reseföreskrifter, återinförda krav på en reseberättelse samt en restriktiv alkoholtillgång under resor.

Motionerna

Karin Svensson Smith (MP) yrkar i motion 2014/15:1684 ett tillkännagivande till riksdagsstyrelsen om att utforma och fastställa en resepolicy där klimat- och miljöhänsyn är det överordnade perspektivet vid val av färd sätt. Motionären anför att många kommunala, statliga och andra samhällseliga institutioner redan har miljöanpassade resepolicyer. Med en ökad efterfrågan på energieffektiva färd sätt som tåg skulle sannolikt utbudet öka.

Ett liknande yrkande finns i motion 2014/15:1687 av Lise Nordin och Stina Bergström (båda MP) (yrkande 1). Dessutom yrkas i motionen att reseföreskrifterna för utrikesresor ska förtydligas så att utgångspunkten för resan ska vara att den har hög relevans för utskottens arbete (yrkande 2). Vidare yrkas att rutinerna för och hanteringen av utskottens förfrågningar inför en resa ses över (yrkande 3), att kravet på en reseberättelse efter resans slut ska återinföras (yrkande 4) och att utskottet bör eftersträva en allsidig information om studieämnet, speciellt när de studerar frågor där det finns tydligt olika uppfattningar (yrkande 5). Slutligen yrkas att det ska vara en återhållsam tillgång på alkohol under resor (yrkande 6). Motionärerna anför bl.a. att varje utskottsresa måste övervägas och prövas så att det verkligen medför ett mervärde att göra en lång och dyr resa. För att bl.a. minska miljö- och klimatpåverkan bör föreskriften förtydligas på så sätt att resans innehåll prioriteras framför resmålet. Motionärerna anför vidare att de nu gällande föreskrifterna om utskottens utrikesresor reviderades 2012 och att det nu saknas närmare riktlinjer för val av resmål eller syfte med resan. Det kan ibland ifrågasättas om utskottens utrikesresor uppfyller bestämmelsen i den aktuella föreskriften om att resan ska ha hög relevans för utskottens arbete. Föreskrifterna behöver därför förtydligas. Resornas upplägg bör vara sådant att ledamöterna får en bred kunskapsinhämtning i de frågor som studeras.

Olika synvinklar på det som ska studeras bör därför tas upp för en allsidig bild. Utskottens föránmälningar bör vara preciserade, för att tydliggöra att resorna är relevanta och välplanerade. För att resorna ska kunna följas upp i efterhand bör vidare reserapporter skrivas, vilket dessutom skulle öka öppenheten mot allmänheten. Det är slutligen rimligt att ledamöter som åker på resor ska kunna delta i programmet fullt ut. Tillställningar med alkohol bör därför begränsas och alkohol bör inte drickas före fortsatta arbetsmöten.

Gällande ordning

Tidigare gällde enligt riksdagsordningen att utskotten skulle samråda med riksdagsstyrelsen innan de fattade beslut om utlandsresor. Denna bestämmelse togs bort i samband med översynen av riksdagsordningen (framst. 2013/14:RS3, bet. 2013/14:KU46). I förarbetena anges att bestämmelsen sedan länge inte tillämpades på det sätt som den var utformad (framst. s. 89).

Av 4 kap. 3 § ersättningslagen följer att ledamöterna beslutar själva om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- eller miljöaspekter. Ledamöters utrikes tjänsteresor beslutas av riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer (4 kap. 3 a §). Riksdagsstyrelsen fastställer ett belopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresa.

Riksdagsförvaltningen har gett ut riktlinjer för riksdagsledamöternas tjänsteresor (2001:2). I riktlinjerna anges bl.a. att resor i tjänsten bör planeras så att största möjliga hänsyn tas till miljön.

Närmare bestämmelser om utskottens utrikes resor finns i riksdagsstyrelsens föreskrift om utskottens utrikes resor (RFS 2012:1). Av föreskriften framgår att riksdagsstyrelsen för varje valperiod fastställer de ekonomiska ramarna för utskottens utrikes resor och att utskotten inom dessa ekonomiska ramar beslutar själva om sina resor (1 och 2 §§). I samband med ändringen av riksdagsordningen upphörde tidigare bestämmelser i föreskriften om att ett utskott som avsåg att göra en utrikes resa skulle lämna in en föránmälan om resan till riksdagsstyrelsen. Denna föránmälan skulle innehålla uppgifter om resmål, syftet med och tidpunkten för resan, samt beräknade kostnader.

Till grund för dessa föreskrifter om utskottens utrikes resor låg en översyn av den tidigare föreskriften som gjordes för att anpassa dess bestämmelser till rådande förhållanden (dnr 1645-2011/12).

Några av de tidigare bestämmelserna ansågs föråldrade och tillämpades inte i praktiken. Dessutom har vissa frågor bedömts kunna avgöras av utskotten själva. Att utskottens utrikes resor ska röra frågor som har hög relevans för utskottens arbete har ansetts inte behöva framgå uttryckligen av föreskriften. Kravet på skriftliga redogörelser för utskottens utrikes resor har tagits bort eftersom användningsområdet för dessa redogörelser har bedömts vara begränsat. Ett utskott har i stället möjlighet att dokumentera resorna på det sätt som utskottet anser är bäst.

För Riksdagsförvaltningen finns föreskrifter om servering av alkohol vid representation (Riksdagsförvaltningens föreskrift om representation, RFS 2011:6) och riktlinjer för konsumtion av alkohol (Riksdagsförvaltningens alkoholpolicy, 2012-01-31, dnr 1189-2011/12).

Tidigare utredningar

Hösten 2012 beslutade riksdagsstyrelsen om en översyn av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor (dnr 3122-2011/12). Översynen gällde bestämmelser om ekonomiska villkor i bl.a. föreskriften om utskottens utrikes resor och riktlinjerna för riksdagsledamöternas tjänsteresor. Översynen hade till syfte att skapa ett nytt, enhetligt och tydligt regelverk på området, och utredaren skulle föreslå förenklingar av administrationen av riksdagsledamöternas ersättningar. Uppdraget redovisades i januari 2014 i betänkandet Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar (2013/14:URF1).

Utredningen föreslår att en riksdagsledamot själv ska få besluta om utrikes tjänsteresor till bl.a. länder inom EES. Innehållet i och genomförandet av en riksdagsledamots utrikes resa bör enligt utredningen dokumenteras för att möjliggöra en uppföljning och revision av om syftet med resorna nåtts och om medlen använts på ett kostnadseffektivt sätt. Utredningen föreslår att en ledamot efter en utrikes resa som ledamoten själv har beslutat om, förutom en reseräkning, ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning av resan.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 3 december 2014 som nämnts att lämna framställningen 2014/15:RS1 Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar, som i huvudsak bygger på utredningens förslag, till riksdagen. Riksdagsstyrelsen delar utredningens uppfattning att en riksdagsledamot som själv beslutat om en utrikes resa ska lämna in en skriftlig redovisning av resan. När det gäller innehållet i en sådan redovisning avser riksdagsstyrelsen att ta ställning till det i samband med att man tar fram tillämpningsföreskrifter till den nya ersättningslagen. Framställningen kommer att behandlas av riksdagen under våren 2015.

På uppdrag av riksdagsdirektören genomfördes inom Riksdagsförvaltningen 2013 en utvärdering av de utrikes resor som utskotten och EU-nämnden hade genomfört sedan valet 2010. Uppdraget redovisades i juni 2013 i rapporten Utvärdering av utskottens och EU-nämndens utrikesresor 2010–2013. I rapporten konstateras bl.a. att en majoritet av de riksdagsledamöter och tjänstemän som intervjuats inom ramen för utvärderingen ansåg att någon form av dokumentation av resorna var värdefull, men att den typ av redogörelse som tidigare brukade lämnas inte var ändamålsenlig. I stället för omfattande och detaljerade beskrivningar av genomförda studiebesök m.m. efterlystes analyser av och sammanfattande omdömen om resans resultat. En ny typ av reserapporter skulle enligt rapporten t.ex. kunna innehålla en redogörelse för syftet med resan och fokusera på en sammanfattande analys av de mest väsentliga lärdomarna och erfarenheterna. En kort sammanfattning av genomförda programpunkter, kontaktuppgifter om personer och institutioner

m.m. skulle kunna lämnas i en bilaga. Reserapporterna skulle kunna offentliggöras tillsammans med annan dokumentation kring resorna. Ett offentliggörande av reserapporterna skulle i väsentlig grad öka öppenheten och stärka legitimiteten kring utskottsresorna.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden med motsvarande innehåll, exempelvis i betänkandena 2012/13:KU17 och 2013/14:KU15. Utskottet konstaterade i det förstnämnda bestänkanudet att föreskrifterna om resor och representation då nyligen hade setts över och att erfarenheterna av de nya bestämmelserna var begränsade. Vidare hänvisades till två då pågående översynsarbeten, dels av bestämmelserna kring ledamöternas ersättningar dels av utskottens och EU-nämndens utrikesresor. Utskottet ansåg att resultaten av dessa arbeten inte borde föregripas, och motionerna avstyrktes.

Utskottet ansåg, med anledning av ett motionsyrkande om en reseberättelse som motsvarar det nu aktuella, våren 2014 att någon form av skriftlig dokumentation av ett utskotts utrikes resa fyller en värdefull funktion. Detta gäller enligt utskottet inte minst för att utskottet och andra ska kunna dra nytta av den ökade kunskap och de erfarenheter en resa medför. Utskottet såg emellertid inte att det då var nödvändigt med ett tillkännagivande om ändrade föreskrifter, varför motionen avstyrktes (bet. 2013/14:KU15 s. 9).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden. Dessutom konstaterar utskottet att framställningen 2014/15:RS1 Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar ska behandlas av riksdagen under våren 2015. Denna behandling bör inte föregripas. Motionerna 2014/15:1684 (MP) och 2014/15:1687 (MP) avstyrks därför.

Riksdagsledamöternas placering i kammaren

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker motioner om att riksdagsledamöterna i kammaren ska placeras efter partitillhörighet.

Motionerna

Margareta Cederfelt och Amir Adan (båda M) yrkar i motion 2014/15:1478 att riksdagsledamöterna i kammaren bör vara placerade efter partitillhörighet. Motionärerna anför att dagens ordning, med placering efter i första hand valkretsarnas indelning, i andra hand antalet tjänsteår i riksdagen och i tredje

hand ledamotens ålder, är föråldrad och motverkar en livlig och aktiv debatt. I många parlament med placering efter partitillhörighet, exempelvis i de anglosaxiska länderna, är debatterna enligt motionären livliga och engagerande.

Även Björn Söder och Kent Ekeröth (båda SD) yrkar i motion 2014/15:1029 att ledamöterna ska placeras efter partitillhörighet. En sådan placering skulle enligt motionärerna underlätta kommunikationen inom partigrupperna. Även voteringarna skulle underlättas. Den tidigare ordningen med ett s.k. upprensingsförfarande vid votering, som innebar att partiets ”riktkarlar” genom att resa sig upp kunde visa för partikamraterna hur partiet ställer sig i en omröstning, ska fr.o.m. detta riksmöte normalt inte användas. För att inte försvåra voteringsprocessen bör därför ledamöterna i stället enligt motionärerna placeras utifrån partitillhörighet.

Gällande ordning

Av 6 kap. 25 § riksdagsordningen följer att det för varje ledamot ska finnas en särskild plats i plenisalen. Enligt tilläggsbestämmelse 6.25.1 placeras ledamöterna i plenisalen valkretsvis. Ordningen mellan valkretsarna följer av praxis: Stockholms kommun börjar, och sist kommer Norrbottens län. Avgörande för ordningen inom en valkrets är antalet förut bevistade riksmöten och, om detta är lika, levnadsåldern.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen behandlat motioner med motsvarande innehåll. Våren 2009 konstaterade utskottet att det som regel råder fri sittning under kammarsammanträden och att det bara är under voteringar som ledamöterna måste sitta på sina respektive platser (bet. 2008/09:KU15 s. 9). Det står därmed ledamöterna fritt att under debatter och frågestunder gruppera sig exempelvis partivis. Med hänvisning till att det enligt utskottets kännedom inte fanns någon stark opinion bland ledamöterna att frångå den nuvarande ordningen var utskottet inte berett att ställa sig bakom motionens förslag om placering efter partitillhörighet. Utskottet har senare vidhållit detta ställningstagande (bet. 2009/10:KU11 s. 18, 2010/11:KU19 s. 16 och 2012/13:KU17 s. 22).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden om ledamöternas placering i kammaren och avstyrker motionerna 2014/15:1478 (M) och 2014/15:1029 (SD).

Motionsrätten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att avskaffa den allmänna motionstiden och om ett digitaliserat system för att underteckna motioner.

Motionerna

Finn Bengtsson och Jan Ericson (båda M) yrkar i motion 2014/15:2411 att riksdagsordningen ändras så att riksdagsledamöter kan lämna in motioner under hela riksmötet. Motionärerna anför att begränsningen av motionsrätten till den allmänna motionstiden innebär att några veckor i början av riksmötet blir oerhört arbetstyngda och att detta leder till att möjligheten till annat politiskt arbete under denna tid blir begränsade. Dessutom skulle en motionsrätt under hela riksmötet göra det möjligt för en ledamot att genom en motion väcka en fråga som har aktualiserats under resten av året och därigenom få till stånd en behandling i ett utskott.

Ett liknande yrkande finns i motion 2014/15:2320 av Tuve Skånberg och Mikael Oscarsson (båda KD).

Julia Kronlid (SD) yrkar i motion 2014/15:1021 att det införs ett digitaliserat system för att förenkla signering och inlämning av motioner. Motionären anför att den allmänna motionstiden är mycket arbetsintensiv och att åtgärder därför behöver vidtas för att förenkla processen. En sådan förenkling vore att öppna för ett rent digitalt inlämnande av motioner, i stället för dagens ordning där både en pappersversion och en digital version ska lämnas in. Pappersversionen behövs enligt motionären endast för att ledamoten ska kunna skriva under motionen. Eftersom ledamöterna bor på olika ställen i landet och dessutom ofta är på tjänsteresa innebär detta praktiska problem. Dessutom är det ändå enligt praxis tillåtet att ge fullmakt åt någon annan att underteckna motionen. Proceduren skulle underlättas om ledamöterna kunde underteckna motionen digitalt.

Gällande ordning

Regeringen och varje riksdagsledamot får enligt 4 kap. 4 § regeringsformen väcka förslag i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning. I riksdagsordningen regleras närmare när motioner får väckas.

Under den allmänna motionstiden varje höst, från början av riksmötet och så länge som motioner får lämnas med anledning av budgetpropositionen, får motioner enligt 9 kap. 11 § riksdagsordningen väckas i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning. Motioner med anledning av en proposition, en skrivelse, en framställning eller en redogörelse (följdmotion) får enligt 9 kap. 12 § riksdagsordningen väckas inom ramen för ärendet senast

den 15:e dagen efter den dag då ärendet anmäldes i kammaren. Riksdagen kan besluta om förkortad eller förlängd motionstid (tilläggsbestämmelse 9.13.1).

Härutöver får minst tio ledamöter gemensamt väcka en motion med anledning av en händelse av större vikt, om händelsen inte kunde förutses eller beaktas när motioner annars får väckas (9 kap. 15 § riksdagsordningen). Enligt 4 kap. 5 § regeringsformen ska ett ärende som har väckts av regeringen eller en riksdagsledamot beredas av ett utskott innan det avgörs i kammaren.

Tidigare gällde enligt riksdagsordningen ett krav på att motioner skulle vara egenhändigt undertecknade av motionären. Detta krav togs bort genom en ändring som trädde i kraft den 1 april 2009 (framst. 2008/09:RS1). Vid behandlingen av denna framställning ansåg konstitutionsutskottet, med anledning av en motion om införande av elektroniska signaturer, att eftersom ändringen innebar att det inte längre fanns något krav på egenhändiga underskrifter saknades det behov av att införa en möjlighet att använda elektroniska signaturer (bet. 2008/09:KU14 s. 10).

Tidigare utredningar

De närmare formerna för motionsrätten har varit föremål för utredning vid flera tillfällen, vilket har resulterat bl.a. i förslag om en frivillig restriktivitet i motionerandet och förenklingar av beredningen av motioner. Riksdagskommittén anförde i betänkandet Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3 s. 10 f.) att bl.a. det stora antalet motioner under den allmänna motionstiden riskerar att ta för stor del av utskottens tid i anspråk, på bekostnad av andra arbetsuppgifter. Två alternativa lösningar för den fristående motionsrätten övervägdes – en ständigt pågående motionsrätt respektive två allmänna motionstider under ett riksmöte – men kommittén stannade vid att den nuvarande ordningen, trots vissa brister, är att föredra. Kommittén föreslog dock att motionsyrkanden som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen redan har behandlat under samma valperiod, eller som rör en fråga där beslutanderätten enligt gällande ordning ligger hos någon annan än riksdagen, ska kunna behandlas i förenklad ordning i utskotten. Konstitutionsutskottet ställde sig bakom detta förslag (bet. 2005/06:KU21 s. 58). Den förenklade motionshanteringen innebär att ett utskott avstyrker ett motionsförslag utan att pröva det i sak.

Den s.k. EUMOT-utredningen arbetade på uppdrag av riksdagsdirektören, och i uppdraget ingick bl.a. att överväga hur resurserna inom riksdagen kunde användas och omfördelas, t.ex. genom att se över motionshanteringen i syfte att begränsa dess omfattning. I december 2010 redovisade utredningen sitt arbete i två rapporter – Riksdagens arbete med EU-frågor (2010/11:URF2) och Utskottsarbetet och motionsinstitutet (2010/11:URF3). I den senare rapporten konstaterade utredningen att utskottens arbetsbelastning hade ökat, dels till följd av de nya arbetsuppgifter som ålagts dem (t.ex. EU-arbete, uppföljning och utvärdering, forsknings- och framtidsfrågor och revisionsfrågor), dels på grund av att den traditionella ärendeberedningen fortsatte att uppta stora

resurser. För att ge utskotten möjlighet att ta sig an de nya arbetsuppgifterna föreslog utredningen bl.a. en utvidgning av den förenklade motionsberedningen.

Mot bakgrund av de upplevda problemen med motionsinstitutet och för att stärka ledamöternas initiativrätt föreslog utredningen att den allmänna motionstiden skulle avskaffas och ersättas av en fri motionsrätt året om, med vissa begränsningar mot slutet av en valperiod. Utredningen konstaterade att det är svårt att avgöra om en fri motionsrätt kommer att leda till fler eller färre motioner. Bortfallet av ”motionshetsen” under den allmänna motionstiden talade enligt utredningen för en minskning av antalet motioner. Å andra sidan talade själva möjligheten att när som helst väcka motioner enligt utredningen för en ökning av antalet motioner. Utredningens förslag remitterades till bl.a. samtliga utskott i riksdagen. Förslagen har hittills inte lett till någon lagstiftning.

Den parlamentariskt sammansatta kommitté som under 2013 och 2014 genomförde en samlad översyn av riksdagsordningen hade bl.a. i uppdrag att överväga om det är möjligt och lämpligt att närmare precisera innebörden av följd motionsrätten, såväl allmänt sett som i fråga om olika typer av förslag. I uppdraget ingick vidare att följa upp tillämpningen av bestämmelserna om förlängd motionstid och att överväga om det finns skäl att utvidga möjligheten att förlänga motionstiden. Kommittén presenterade sina förslag i betänkandet Översyn av riksdagsordningen (2013/14:RS3, bet. 2013/14:KU46). Kommittén redovisade där även argument för och emot allmän motionstid året om, men konstaterade att det inte finns tillräckligt stöd för detta och lämnade därför inte några förslag i denna del. Kommittén föreslog inte heller i övrigt några ändrade regler för motionsrätten.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat förslag om att ändra formerna för motionsrätten och motionshanteringen (t.ex. bet. 2009/10:KU11, 2010/11:KU19 och 2012/13:KU17). Utskottet har dock inte varit berett att ställa sig bakom en reformering av motionsinstitutet. Enligt utskottet lämnar den nuvarande ordningen stort utrymme för ledamöterna att genom motioner ta upp olika förslag, och varje utskott får självt avgöra hur och när en motion ska beredas (bet. 2008/09:KU15 s. 16).

När det gäller frågan om en kontinuerlig motionsrätt har utskottet tidigare konstaterat att arbetsbelastningen för utskotten redan är stor och att utskotten även har ett ökat behov av utrymme för bl.a. behandlingen av EU-frågor, uppföljning och utvärdering samt fördjupade kontakter med forsknings- och framtidsfrågor. Till detta kom att antalet fristående motioner har ökat kraftigt under senare år. Det fanns enligt utskottet inte tillräckliga skäl som talade för att de diskuterade alternativa ordningarna, bl.a. med en kontinuerlig motionstid, skulle bidra till en förbättring i dessa avseenden. Det fick enligt utskottet förutsättas att ledamöterna använder motionsinstitutet med eftertanke

och att utskotten själva kan bedöma på vilket sätt olika motioner bör beredas (se t.ex. bet. 2008/09:KU15 s. 16). Kvaliteten i de förslag som förs fram i motionerna borde vidare enligt utskottet ha fått ökade förutsättningar att förbättras som en följd av det utbyggda stödet till ledamöter och partigrupper.

Utskottet har tidigare anfört att frånvaron av krav på egenhändigt undertecknade motioner, interpellationer och frågor gör att det saknas behov av att införa elektroniska signaturer (se bl.a. bet. 2008/09:KU14, 2010/11:KU19 och 2012/13:KU17).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frågan om att avskaffa den allmänna motionstiden nyligen på nytt varit föremål för utredning och överväganden, men att utredningen fann att det inte fanns tillräckligt stöd för att införa en allmän motionsrätt året om och därför inte lämnade några förslag på förändringar i denna del. Utskottet anser inte att det finns skäl att nu göra en annan bedömning. Motionerna 2014/15:2411 (M) och 2014/15:2320 (KD) avstyrks. Utskottet vidhåller även sina tidigare överväganden om ett digitaliserat system för att underteckna motioner, varför motion 2014/15:1021 avstyrks.

Utskotten och EU-nämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om statistik i riksdagens utskott och EU-nämnd, ärendefördelningen mellan utskotten samt förändringar i riksdagens utskottsorganisation.

Motionerna

Markus Wiechel (SD) yrkar i motion 2014/15:2112 yrkande 1 att det förs offentlig statistik i riksdagens utskott och i EU-nämnden. Motionären konstaterar att det förs statistik över mycket som sker i riksdagen: hur många motioner som väcks varje år, hur många av dessa som vinner bifall, hur ledamöterna röstar och om ledamöternas närvaro. Detta är enligt motionären en viktig del i en öppen demokrati. Av den anledningen bör liknande statistik föras över arbetet i utskotten och EU-nämnden, eftersom det är här ärendena bereds.

Helena Lindahl och Ola Johansson (båda C) yrkar i motion 2014/15:2625 yrkande 4 att frågor om radon i mark, vatten och bostäder ska behandlas i riksdagens civilutskott. Motionärerna anför att frågor om radon är hänförliga till miljömålet God bebyggd miljö och att anslaget för detta ligger under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, som ett anslag huvudsakligen till Boverket. Det är därför

enligt motionärerna mer naturligt att radonfrågor hanteras av civilutskottet än som i dag av försvarsutskottet.

I motion 2014/15:24 av Nina Lundström (FP) yrkas att riksdagens utskottsindelning ses över. Det förekommer enligt motionären att en och samma fråga hanteras av flera utskott. Eftersom tiderna förändras bör även riksdagens sätt att inom sig fördela arbetet påverkas. Olika utskott har dessutom olika hög arbetsbelastning och ärendemängd samtidigt som kravet på att ledamöter ska vara tillgängliga har ökat. Riksdagens arbete måste enligt motionären skötas så rationellt som möjligt så att riksdagsledamöterna ges gott om tid till det viktiga arbete som utförs i mötet med väljarna.

Bakgrund

Riksdagen väljer enligt 4 kap. 3 § regeringsformen inom sig utskott, däribland ett konstitutionsutskott och ett finansutskott, enligt bestämmelser i riksdagsordningen. Riksdagen tillsätter förutom de nämnda utskotten ett erforderligt antal andra utskott. För närvarande finns 15 utskott och en EU-nämnd i riksdagen.

Den nuvarande utskottsorganisationen, med fackutskott som bereder både lagstiftnings- och budgetärenden inom respektive ansvarsområden, infördes 1971 och har i stort sett varit oförändrad sedan dess. En förändring genomfördes dock efter 2006 års val, när civilutskottet inrättades och övertog merparten av lag- och bostadsutskottens beredningsområden. Till grund för förändringen låg ett omfattande utredningsarbete av Riksdagskommittén (förs. 2005/06:RS3 avsnitt 5.2). Samtidigt genomfördes vissa ändringar av flera andra utskotts beredningsområden genom överflyttningar av olika ärende-grupper.

Utskotten lämnar en verksamhetsberättelse för varje riksmöte. I verksamhetsberättelsen, som har karaktären av en faktasammanställning, lämnas uppgifter om utskottets behandling av propositioner, motioner, EU-frågor och andra ärenden. Verksamhetsberättelsen ingår i riksdagstrycket och finns även tillgänglig på riksdagens webbplats.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade vissa motioner om ändringar i utskottsorganisationen under våren 2009 (bet. 2008/09:KU15 s. 10 f.). Utskottet avlog motionerna med hänvisning till att det nyligen hade gjorts en grundlig utvärdering av utskottsindelningen och ärendefördelningen mellan utskotten, vilket bl.a. resulterat i inrättandet av civilutskottet, och att erfarenheterna av de genomförda förändringarna borde avvaktas innan frågor om en förändrad utskottsindelning på nytt togs upp till prövning. Utskottet vidhöll detta ställningstagande våren 2010 (bet. 2009/10:KU11 s. 14).

Utskottets ställningstagande

Utskottet gör inte nu någon annan bedömning av behovet av ändringar av utskottsorganisationen eller i utskottens arbetsformer. Motionerna 2014/15:2112 (SD) yrkande 1, 2014/15:2625 (C) yrkande 4 och 2014/15:24 (FP) avstyrks.

Register över lobbyister i riksdagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett yrkande om att inrätta ett register i riksdagen över s.k. lobbyister.

Motionen

Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkar i motion 2014/15:616 att det inrättas ett register i riksdagen över s.k. lobbyister som agerar för olika intressen gentemot ledamöter och anställda vid partikanslierna. Motionärerna anför att riksdagsledamöterna ibland väcker förslag i frågor när de har samtalat med företrädare för exempelvis intresseorganisationer. Dessa kontakter bör enligt motionärerna präglas av tydlighet och öppenhet så att det inte råder något tvivel om vilka intressen som påverkar politiken. Ett register över sådana lobbyister förekommer i Europaparlamentet och i vissa andra länders parlament.

Tidigare behandling m.m.

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motioner om lobbying. Våren 1998 gjorde utskottet med anledning av en motion en allmän genomgång av frågan om lobbying, både i Sverige och i länder där olika typer av registreringsförfaranden tillämpas samt i Europaparlamentet (bet. 1997/98:KU27 s. 53 f.). Utskottet anförde bl.a. att frågan om lobbying som riktar sig mot regeringen och riksdagen verkade ha utvecklats i olika avseenden under senare år. Samtidigt konstaterade utskottet att det saknades en systematisk genomgång av lobbyismens former, omfattning och effekter på det demokratiska systemet i Sverige. Mot denna bakgrund föreföll det lämpligt att avvakta resultatet av det utredningsarbete som då pågick i Demokratiutredningen (se även bet. 1998/99:KU20 s. 13, bet. 2000/01:KU4 s. 34 och bet. 2001/02:KU12 s. 27).

Demokratiutredningen fann i sitt betänkande En uthållig demokrati (SOU 2000:1 s. 95 f.) att en registrering av lobbyister skulle öka den politiska ojämlikheten och därför inte borde införas. Att registrera lobbyisterna skulle konservera en maktfördelning och göra det svårare för nya medborgargrupper att ta sig in. Det gäller framför allt resurssvaga grupper, t.ex. nyare sociala rörelser, som till skillnad från bl.a. näringslivet och fackföreningarna sällan

har egna lobbyister. Dessutom visade erfarenheter från USA enligt Demokratiutredningen på praktiska problem med att åstadkomma en användbar lagstiftning.

Våren 2005 behandlade utskottet åter en motion om ökad öppenhet vid lobbying (bet. 2004/05:KU29 s. 29 f.). Utskottet konstaterade att Demokratiutredningen hade funnit att starka skäl talade mot en reglering. Utskottet var då inte berett att förorda en ny utredning i syfte att föreslå en lagstiftning på området och avstyrkte motionen. Utskottet har ett flertal gånger vidhållit detta ställningstagande, senast våren 2013, och avstyrkt motioner om en ökad öppenhet vid lobbying (bet. 2005/06:KU21 s. 86 f, 2008/09:KU15 s. 33 och 2012/13:KU17 s. 33).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstaganden om ett register över s.k. lobbyister i riksdagen och avstyrker därför motion 2014/15:616 (MP).

Riksdagens krigsdelegation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett yrkande om övningar för riksdagens krigsdelegation med hänvisning till ett redan fattat beslut om att en sådan övning ska förberedas.

Motionen

Allan Widman (FP) yrkar i motion 2014/15:415 att riksdagens krigsdelegation bör öva. Den nationella beredskapen har enligt motionären på nytt fått aktualitet, med bl.a. Försvarmaktens krigsplanering på regional och nationell nivå. Övningar med krigsdelegationen skulle enligt motionären vara lärorika och värdefulla ur ett operativt perspektiv. Sedan konstitutionsutskottet senast prövade en likalydande motion 2013 har det enligt motionären varit ett år med rysk invasion och ockupation av ukrainskt territorium samt allvarliga kränkningar och incidenter riktade mot Sverige. Frågan om övningar med krigsdelegationen bör därför bli föremål för nya överväganden.

Gällande ordning

Riksdagen ska inom sig välja en krigsdelegation, som ska träda i riksdagens ställe om riket är i krig eller krigsfara och förhållandena kräver det. Krigsdelegationen består av talmannen och 50 andra ledamöter (15 kap. 2 § regeringsformen och 13 kap. 11 § riksdagsordningen). Medan krigsdelegationen är i riksdagens ställe utövar den riksdagens befogenheter. Den får dock

inte fatta vissa beslut om val till riksdagen (15 kap. 3 § första stycket regeringsformen). Enligt tilläggsbestämmelse 13.11.1 i riksdagsordningen ska krigsdelegationens ordförande och vice ordförande förbereda delegationens verksamhet för den händelse att delegationen träder i riksdagens ställe.

Om riket är i krig meddelas beslut att krigsdelegationen ska träda i riksdagens ställe av Utrikesnämnden. Innan beslutet meddelas ska samråd ske med statsministern, om det är möjligt. Om krigsförhållandena hindrar nämnden att sammanträda fattas beslutet av regeringen. Om riket är i krigsfara meddelas beslutet av Utrikesnämnden tillsammans med statsministern. Krigsdelegationen och regeringen kan i samråd eller var och en för sig besluta att riksdagen ska återta sina befogenheter (15 kap. 2 § andra stycket regeringsformen).

Tidigare behandling

Utskottet behandlade en liknande motion våren 2014 (bet. 2013/14:KU15 s. 10). Utskottet konstaterade då att Krigsdelegationen förr genomförde vissa övningar men att fokus under senare år har lagts på att öva det allmännas krisberedskap i övrigt. Utskottet utgick från att frågan om vilka övningar som bör hållas blir föremål för regelbundna överväganden. Det saknades enligt utskottet anledning att då föreskriva att krigsdelegationen bör öva. Motionen avstyrktes.

Beslut i krigsdelegationen

Riksdagens krigsdelegation beslutade den 5 november 2014 att ge sitt presidium i uppdrag att förbereda en övning av krigsdelegationen i mitten av valperioden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att krigsdelegationen avser att genomföra en övning. Motion 2014/15:415 (FP) får därmed anses tillgodosedd och avstyrks.

Minnesstund och minnesutställning i riksdagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en minnesstund och en minnesutställning för offren för det s.k. Seyfo.

Motionen

Robert Hannah och Birgitta Ohlsson (båda FP) yrkar i motion 2014/15:418 att riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i

motionen om att dels hålla en minnesstund i riksdagens kammare den 24 april 2015 för Seyfos offer (yrkande 1), dels i riksdagens lokaler ha en minnesutställning för Seyfos offer från den 24 april 2015 och ett år framåt (yrkande 2). Motionärerna anför bl.a. att under folkmordet i det osmanska riket, som av assyrier kallas Seyfo (svärd), mördades omkring 1 miljon armenier och hundratusentals assyrier (även kallade syrianer/kaldéer) och pontinska greker och att många svenskar är direkt berörda av vad som skedde under folkmordet Seyfo. De framhåller vidare att riksdagen i mars 2010 beslutade att Sverige ska se den aktuella händelsen som ett folkmord och att det är viktigt att demokratiska länder som Sverige står upp mot Turkiets förnekelse av detta brott mot mänskligheten. År 2015 är det 100 år sedan folkmordet i Seyfo startade och den 24 april är den dag som de drabbade folken har valt som minnesdag.

Bakgrund

Våren 2010 behandlade utrikesutskottet ett antal motionsyrkanden om erkännande av folkmord (bet. 2009/10:UU9). Det rörde sig bl.a. om förföljelse av kristna i det osmanska riket 1915. I sitt ställningstagande underströk utskottet att det är viktigt att de massakrer som har drabbat armenier, assyrier och pontinska greker kan diskuteras öppet och för att detta ska bli möjligt krävs förutom öppenhet också förutsättningslös historisk forskning. Det råder dock enligt utrikesutskottet fortfarande oenighet om bl.a. de bakomliggande orsakerna till olika händelseförlopp i anslutning till det osmanska imperiets sönderfall och hur dessa händelser ska rubriceras. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena. Ledamöterna från S, MP och V reserverade sig och yrkade att riksdagen borde tillkänna för regeringen som sin mening att Sverige ska erkänna förföljelse av kristna i det osmanska riket 1915 som folkmord. Riksdagen biföll reservationen (rskr. 2009/10:206).

Gällande ordning

Av 4 kap. 2 § riksdagsordningen följer att talmannen eller, i hans eller hennes ställe, någon av de vice talmännen leder riksdagsarbetet. Varje partigrupp ska utse en särskild företrädare (gruppleddare) som ska samråda med talmannen om arbetet i kammaren (4 kap. 3 § riksdagsordningen). Talmannen beslutar om planeringen av arbetet i kammaren och om när kammaren ska sammanträda (6 kap. 2 § riksdagsordningen). Det är också talmannen som leder kammarens sammanträden (6 kap. 3 § riksdagsordningen).

Enligt 1 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen är Riksdagsförvaltningens huvuduppgifter bl.a. att biträda vid behandlingen av riksdagens ärenden och tillhandahålla de resurser och den service m.m. som i övrigt behövs för talmannens, kammarens, utskottens och de övriga riksdagsorganens verksamhet. Riksdagsförvaltningen leds av en styrelse som ansvarar för verksamheten (8 och 9 §§). Bestämmelser om val av ledamöter

och om ordförande i riksdagsstyrelsen finns i riksdagsordningen. Det framgår av riksdagsordningen att riksdagsstyrelsen består av talmannen som ordförande och tio andra ledamöter (tilläggsbestämmelse 4.4.1). Enligt 18 § lagen med instruktion för Riksdagsförvaltningen är riksdagsdirektören chef för Riksdagsförvaltningen, och hon eller han ansvarar för och leder den löpande verksamheten enligt styrelsens direktiv. Riksdagsstyrelsen utser inom sig ett råd (ledamotsrådet) som tillsammans med riksdagsdirektören ska bereda ledamotsnära frågor (14 § lagen med instruktion för Riksdagsförvaltningen). I ledamotsrådet ska det ingå en representant för varje partigrupp.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden om bl.a. minnesmärken, minnesdagar och minnesutställningar (t.ex. bet. 2002/03:KU19 s. 42 f., 2008/09:KU15 s. 34 f. och 2010/11:KU19 s. 22 f.). Utskottet har avstyrkt motionerna med hänvisning till att beslutanderätten i dessa frågor i första hand ligger hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottet har i det sammanhanget påmint om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningens ledning, exempelvis ledamotsrådet.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om en minnesutställning i riksdagens lokaler konstaterar konstitutionsutskottet att denna avser Riksdagsförvaltningens verksamhet. Beslutanderätten i frågor av detta slag ligger i första hand hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottet vill, liksom vid tidigare behandling av liknande motionsyrkanden, påminna om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningens ledning, exempelvis ledamotsrådet. När det gäller frågan om en minnesstund i kammaren konstaterar utskottet att det är talmannen som leder riksdagsarbetet och att gruppledarna ska samråda med talmannen om arbetet i kammaren. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att ledamöterna via sina partigrupper har möjlighet att framföra synpunkter till gruppledarna. Sammantaget avstyrker utskottet motion 2014/15:418 (FP) yrkandena 1 och 2.

Riksdagsförvaltningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en rulltrappefri dag, dagpassning för riksdagsledamöters hundar, rökfri arbetsdag i riksdagen och en minskad pappersförbrukning i riksdagens kammare.

Motionerna

Johan Forssell (M) yrkar i motion 2014/15:1842 att riksdagens rulltrappor stängs av under en dag per år. Motionären anför att stillasittande är en stor orsak till fetma och andra negativa hälsoeffekter. En rulltrappefri dag i riksdagen skulle kunna leda till en diskussion om problemet med bristande vardagsmotion.

Hanna Wigh och Cassandra Sundin (båda SD) yrkar i motion 2014/15:2609 att möjligheten att införa dagpassning av riksdagsledamöters hundar bör utredas. Motionärerna anför att många riksdagsledamöter är borta från familj och vänner under många nätter och att uppdraget innebär ett stressat arbetstempo. Det vore därför värdefullt att kunna ta med sin hund till riksdagen och under kontorstid erbjudas hjälp med tillsyn, rastning och omsorg.

Niclas Malmberg (MP) yrkar i motion 2014/15:1363 yrkande 3 att det bör beslutas om rökfri arbetstid inom riksdagens lokaler och utanför riksdagens entréer. Motionären anför att riksdagen, i likhet med många kommuner och landsting, skulle kunna införa en rökfri arbetsplats, med förbättrad hälsa och minskade kostnader som följd. Riksdagen skulle också därmed, som landets högsta beslutande organ, visa att den menar allvar med att minska problemen med rökning i samhället.

I motion 2014/15:794 yrkar Emma Carlsson Löfdahl (FP) att det genomförs en översyn av pappersförbrukningen i riksdagens kammare. I kammaren förekommer enligt motionären dagligen mängder med pappershandlingar i form av föredragningslistor, talarlistor och övriga handlingar. Handlingarna används bara under voteringen och slängs sedan. Det borde enligt motionären finnas ett effektivare sätt att tillhandahålla informationen för ledamöterna.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har i tidigare betänkanden behandlat motionsyrkanden med förslag på bl.a. minskad pappersförbrukning i riksdagen, riksdagen som rökfri arbetsplats och en rulltrappefri dag i riksdagen (t.ex. bet. 2010/11:KU19 s. 22 f. och 2012/13:KU17 s. 34). Utskottet har avstyrkt motionerna med hänvisning till att beslutanderätten i dessa frågor i första hand ligger hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottet har i det sammanhanget påmint om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningens ledning, exempelvis ledamotsrådet.

Utskottets ställningstagande

Motionerna tar upp frågor som på olika sätt avser Riksdagsförvaltningens verksamhet. Beslutanderätten i dessa frågor ligger i första hand hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottets vill, liksom vid tidigare behandling av liknande motionsyrkanden, erinra om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningen, exempelvis ledamotsrådet. Motionerna 2014/15:1842 (M), 2014/15:2609 (SD), 2014/15:1363 (MP) yrkande 3 och 2014/15:794 (FP) avstyrks.

Reservationer

1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 1 (V)

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1686 av Lise Nordin och Carl Schlyter (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2014/15:96 av Jonas Jacobsson Gjørtler (M) yrkande 2,

2014/15:1305 av Johnny Skalin (SD) och

2014/15:2111 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Riksdagsledamöterna har höga arvoden och arvodet höjs dessutom ofta. Ledamöternas arvode överstiger därmed vad de flesta inom väljarkåren tjänar, och detta riskerar att skapa en förtroendeklyfta mellan de förtroendevalda och det folk de representerar. Ett sätt att begränsa arvodets utveckling mot ännu högre belopp vore att knyta arvodet till prisbasbeloppet. Detta skulle dessutom innebära att arvodet inte skulle vara föremål för ständiga diskussioner och nya årliga beslut. En lämplig nivå på arvodet vore 100 procent av prisbasbeloppet. Utöver de redan höga arvoden betalas extra arvoden ut för vissa uppdrag inom riksdagen. Det rimliga vore att inom partierna fördela arbetet så att de ledamöter som innehar sådana uppdrag i motsvarande mån avlastas när det gäller andra delar av riksdagsuppdraget så att arbetsbördan blir likvärdig för alla och extraarvodena kan avskaffas. Med bifall till motionen bör riksdagen tillkännage detta för riksdagsstyrelsen.

2. Riksdagsledamöternas placering i kammaren, punkt 3 (SD)

av Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1029 av Björn Söder och Kent Ekeröth (SD) och

2014/15:1478 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (M).

Ställningstagande

Under kammarsammanträdena råder numera fri sittning men vid voteringarna tar ledamöterna alltjämt plats i kammaren valkretsvis. En placering i kammaren efter partitillhörighet skulle underlätta kommunikationen inom partigruppen och även vara en fördel vid voteringar. Om plötsliga ställningstaganden behöver göras skulle det underlätta om partigruppen sitter samlad. Ledamöterna bör därför placeras i kammaren efter partitillhörighet. Detta bör med bifall till motionerna ges riksdagsstyrelsen till känna.

Särskilt yttrande

Minnesstund och minnesutställning i riksdagen, punkt 8 (FP)

Mathias Sundin (FP) anför:

För närmare 150 000 svensk-assyrier, svensk-armenier och svensk-pontinska greker är folkmorden i det Osmanska riket (Seyfo) symbolen för det förtryck och den förföljelse som man genom historien utsatts för i sina ursprungsområden. Seyfo är en stor anledning till att svensk-assyrier i dag är en av Sveriges största minoritetsgrupper. Det är en angelägenhet för hela Sverige att uppmärksamma varför så många människor med denna bakgrund nu bor i Sverige. I Turkiet är det i dag förbjudet att hävda att dessa folkmord har ägt rum, och minnesceremonier kan därför inte hållas på turkisk mark.

Riksdagen beslutade i mars 2010 att Sverige ska se händelsen som ett folkmord. Jag anser att det därför är av yttersta vikt att ett demokratiskt land som Sverige står upp mot Turkiets förnekelse av folkmordet genom att hålla en ceremoni i riksdagen och ge plats för en minnesutställning.

Däremot anser jag i likhet med utskottet att beslut i dessa frågor bör fattas i annan ordning, varför motionsyrkandena bör avstyrkas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:24 av Nina Lundström (FP):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att riksdagens utskottsindelning bör ses över.

2014/15:96 av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersättningsystemen för riksdagsledamöter bör ändras.

2014/15:415 av Allan Widman (FP):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om övning av riksdagens krigsdelegation.

2014/15:418 av Robert Hannah och Birgitta Ohlsson (FP):

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att hålla en minnesstund för Seyfos offer i riksdagens kammare den 24 april 2015.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att i riksdagens lokaler ha en minnesutställning för Seyfos offer från den 24 april 2015 och ett år framåt.

2014/15:616 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om register över lobbyister vid Sveriges riksdag.

2014/15:794 av Emma Carlsson Löfdahl (FP):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av mängden pappershandlingar i kammaren.

2014/15:1021 av Julia Kronlid (SD):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om ett digitaliserat system för att förenkla signering och inlämning av motioner i riksdagen.

2014/15:1029 av Björn Söder och Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om placeringen i plenisalen.

2014/15:1305 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmana arvodesnämnden att sänka grundarvodet för riksdagsledamöter och att arvodessystemet för utskotten och EU-nämnden bör ses över.

2014/15:1363 av Niclas Malmberg (MP):

3. Riksdagen beslutar att uppdra till riksdagsstyrelsen att införa rökfri arbetstid inom riksdagens lokaler och utanför riksdagens entréer.

2014/15:1478 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (M):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över placeringen i kammaren.

2014/15:1684 av Karin Svensson Smith (MP):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma och fastställa en resepolicy där klimat- och miljöhänsyn är det överordnade perspektivet vid val av färdväg.

2014/15:1686 av Lise Nordin och Carl Schlyter (MP):

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur riksdagsledamöternas arvoden kan låsas till 100 procent av ett prisbasbelopp per månad.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa extraarvoden till riksdagens ledamöter för olika uppdrag inom riksdagen.

2014/15:1687 av Lise Nordin och Stina Bergström (MP):

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga föreskrifterna för utrikesresor så att resans innehåll prioriteras framför resmålet.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga föreskrifterna för utrikesresor så att det verkligen är hög relevans för utskottens arbete som är utgångspunkten.
3. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över rutinerna för hanteringen och bedömningen av utskottens förändringar inför en resa.

4. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra kravet om en reseberättelse efter resans slut.
5. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att utskotten bör eftersträva en allsidig information om studieämnet, speciellt när de studerar frågor där det finns tydligt olika uppfattningar.
6. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om alkohol vid utrikesresor.

2014/15:1842 av Johan Forssell (M):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om hälsa genom motion.

2014/15:2111 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett nytt arvodessystem där en del av arvodet består av ett grundarvode och en del av det arbete som utförts i olika utskott eller i EU-nämnden.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att arvodesnämnden bör få i uppdrag att utreda skäliga ersättningsnivåer för riksdagsledamöter när arvodena baseras på uppdrag i riksdagens utskott och EU-nämnden.

2014/15:2112 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att föra statistik i riksdagens utskott och i EU-nämnden.

2014/15:2320 av Tuve Skånberg och Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa allmänna motionstiden.

2014/15:2411 av Finn Bengtsson och Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvidgning av möjligheten för enskilda ledamöter att använda motionsinstrumentet i Sveriges riksdag.

2014/15:2609 av Hanna Wigh och Cassandra Sundin (SD):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa passning av riksdagsledamöternas hundar under kontorstid.

2014/15:2625 av Helena Lindahl och Ola Johansson (C):

4. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågor om radon i mark, vatten och bostäder bör behandlas inom civilutskottet.